

Evaluering af Skoven i Skolen -

1. Nedslags- og læringsrunde

Forår 2022

Om evalueringen

Denne vidensopsamling er fremstillet på baggrund af de analyseelementer, der er blevet afholdt i forbindelse med 1. nedslags- og læringsrunde af evalueringen af Skoven i Skolen 3.0.

Indsigter og erfaringer fra nedslags- og læringsrunden er således foreløbige besvarelser af de i evalueringsopdragets opstillede spørgsmål. De foreløbige besvarelser skal ses i forhold til de delprojektelementer, som for nuværende er blevet gennemført og afholdt.

I efteråret 2023 gennemføres 2. nedslags- og læringsrunde.

Indhold

- **Projekt del 1** – Revitalisering af skoven-i-skolen.dk (s. 3-12)
- **Projekt del 2** – Nye grønne undervisningsmaterialer (s. 13-17)
- **Projekt del 3** – Natursyn og biodiversitet (s. 18-23)

Bilag (s. 24-25)

Projektdel 1 – Revitalisering af skoven-i-skolen.dk

Baggrund

Projektdel 1 har til opgave at revitalisere hjemmesiden skoven-i-skolen.dk. Hjemmesidens formål er at være en samlende platform for lærere og pædagoger til at finde ude-undervisningsmateriale og viden om udeskole og undervisning i naturen. Men andre ord skal hjemmesiden give skoleverdenen én samlet og overskuelig indgang til grønne undervisningsmaterialer.

I denne nedslags- og læringsrunde afdækkes kendskabsgraden til og brug af skoven-i-skolen.dk blandt grundskolelærere.

Datagrundlag

Til afdækning af kendskabet og brugen af hjemmesiden er der i denne nedslags- og læringsrunde blevet gennemført to virtuelle fokusgrupper med både erfarne og uerfarne grundskolelærere samt en før-måling af kendskabsgaden blandt 207 tilfældigt udvalgte grundskolelærere.

De to datakilder vil i det følgende supplere hinanden i belysningen af nedenstående evalueringsspørgsmål. På de følgende sider vises analyseindsigterne grupperet efter temaerne; *erfaringer og oplevelser, kendskab og brugervenlighed, undervisningsmaterialer og fremtidig brug*. For hver tematik fremgår først de overordnede interessante spørgeskemafund samt uddybningerne fra de afholdte fokusgrupper. Dernæst vil der på den følgende side fremgå nedbrydninger af spørgeskemaresultaterne på tværs af skoletyper, alder, klassetrin, region samt fag og erfaring med udeskole, hvis nedbrydningerne er relevante og interessante.

Evalueringsspørgsmål

I denne nedslags- og læringsrunde belyses følgende evalueringsspørgsmål: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, (10), 11, 12, 13, (14), 15, 16, 17, (18), 19, 20, 21 og 22

Projektdel 1

Læringer til det videre arbejde

Overskueligt design skaber interesse

Lærerne oplever, at det ensartede format skaber overblik og hurtig afkodning af undervisningsmaterialernes indhold. Det skyldes bl.a., at mængden af information er passende, og ikke virker overvældende.

Lærerne ønsker mulighed for at gemme 'favoritter'

Ved at gøre det muligt at gemme favoritter, vil det være lettere for lærerne at gennemlæse mange forløb og udvælge de mest passende. For nuværende er det uvist for lærerne hvorvidt 'Log ind' funktionen er henvendt til dem og hvad den kan bruges til.

Fjern ikke færdigudviklede elementer

Det er nærliggende at klikke sig ind på 'kort-funktionen', som noget af det første, når man orienterer sig på siden. Men idet kort-funktionen for øjeblikket ikke er funktionsdygtig, opleves det forstyrrende for brugen af hjemmesiden og påvirker i nogle tilfælde den samlede oplevelse.

Uerfarne lærere motiveres af visuelle elementer

Visuelle elementer og særligt videoklip af lærere, som anvender undervisningsforløb, -aktiviteter og -materialer aktivt er motiverende for lærere, som ikke selv har erfaring eller ikke har megen erfaring med udeskole.

Undervisningsmål efterspørges som søgeparameter

I fokusgrupperne fremhæver lærerne, at det kunne være brugbart at have undervisningsmål som søgeparameter, foruden de allerede eksisterende. I forlængelse nævnes det, at 'mål' til hvert forløb eller aktivitet med fordel kunne have en mere tydelig placering på de enkelte undersider, evt. lige under 'Grej'

Udeskole: Lærernes erfaringer og oplevelser

Lærernes erfaring med udeskole

- Størstedelen (60 pct.) af de adspurgte lærere har arbejdet med udeskole før, 43 pct. har arbejdet med udeskole i mere end 2 år, og 20 pct. i mere end 10 år.
- De fleste lærere, der arbejder med udeskole, underviser ude et par gange hvert halve år (25 pct.), én gang om mdr. (27 pct.) eller flere gange om mdr. (24 pct.)

Fordele og motivationskilder

- I fokusgrupperne fremhæver lærerne, at ude-undervisning bidrager til elevernes læring ved, at de kommer ud og oplever noget i praksis på egen krop.
- Lærerne fremhæver, at eleverne får brændt krudt af og at nogle elever, der har svært ved klasseundervisning, blomstrer.
- Lærerne oplever, at udeskole giver variation i undervisningen.
- Størstedelen af lærerne (62 pct.) mener, at skoven-i-skolen.dk giver dem lyst til og motiverer dem til at undervise ude.

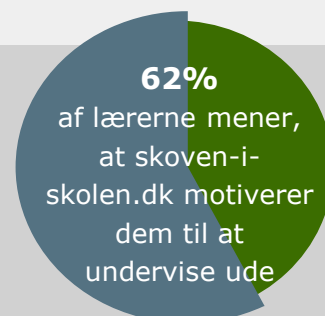
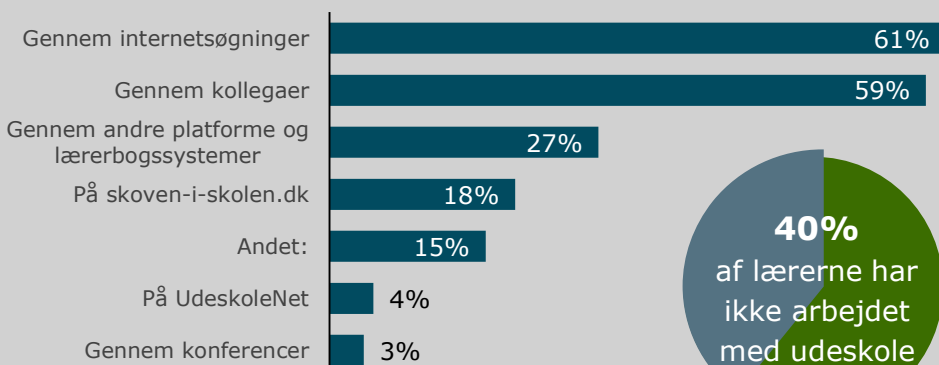
Barrierer og udfordringer

- For lærerne er de største barrierer for at undervise ude manglende skematid til at planlægge og gennemføre ude-undervisning (41 pct.) samt dårligt vejr (40 pct.).
- I fokusgrupperne fremhæver de mere uerfarne udeskolelærere, at det er en udfordring at holde styr på klassen udenfor, og at det er betydeligt nemmere at styre undervisningen i klasselokalets rammer.
- Lærerne fremhæver desuden, at det kan være tidskrævende at planlægge ude-undervisning, hvis man ikke er vant til det. Det medfører, at de uerfarne udeskolelærere har større tendens til at ty til det, de plejer at gøre i klasselokalet.

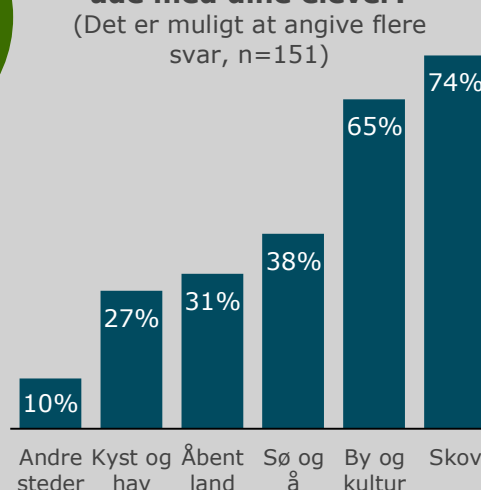
Inspirationskilder

- Størstedelen af lærerne får inspiration til at arbejde med udeskole gennem internetsøgninger (61 pct.) og kollegaer (59 pct.).
- Færrest lærere får inspiration fra UdeskoleNet (4 pct.) og konferencer (3 pct.).

Læreres inspirationskilde til udeskole (muligt at angive flere svar, n=207)

Hvilke steder arbejder du ude med dine elever? (Det er muligt at angive flere svar, n=151)

Det er lettere at gennemføre ude-undervisning i sommer- end i vinterhalvåret

- Enige: 80%

Vejret i Danmark er ofte dårligt, og det gør det besværligt at undervise ude

- Enige: 40%

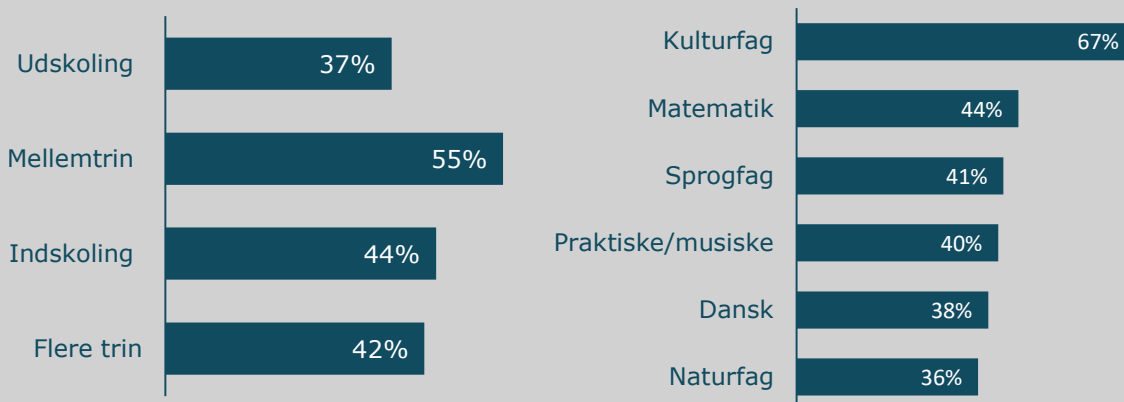
Jeg har ikke viden til at planlægge udeskole

- Enige: 25%

Udeskole: Lærernes erfaringer og oplevelser

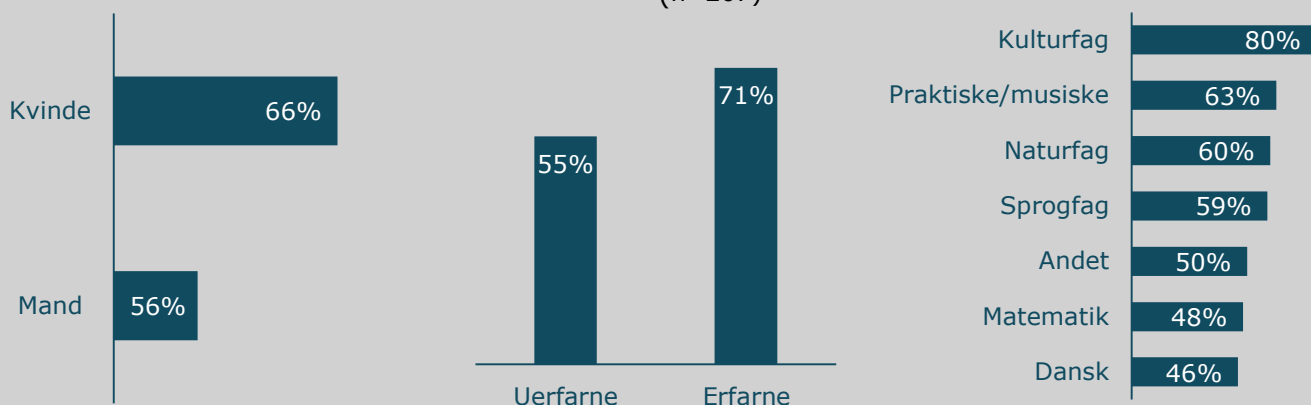
Andel erfarne udeskolelærere

(Erfaren = mere end to års erfaring, n=207)

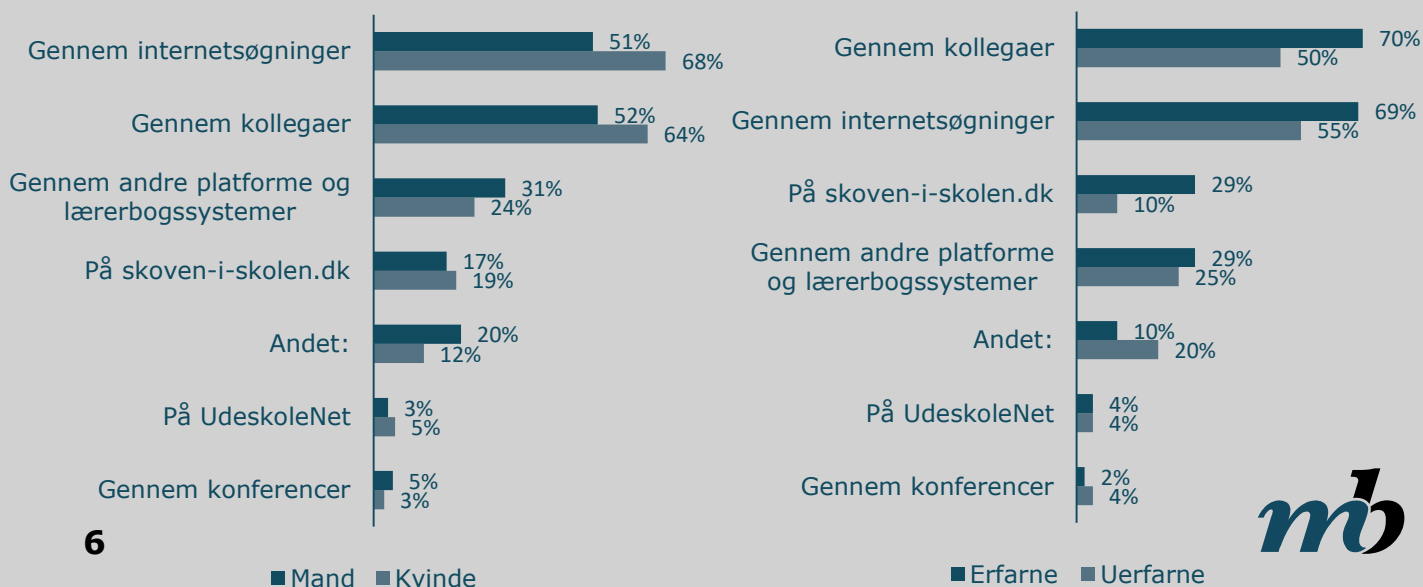

Andel der motiveres af Skoven-i-skolen.dk til at undervise ude

(n=207)

Lærernes inspirationskilder til udeskole (muligt at angive flere svar, n=207)

Skoven-i-skolen.dk: Kendskab og brugervenlighed

Læreres kendskab til skoven-i-skolen.dk

- Størstedelen af de adspurgte lærere i kendskabsmålingen (57 pct.) kender til Skoven i Skolen som undervisningsprojekt, mens det er noget færre (14 pct.), der kender til den nye hjemmeside.
- Lærerne angiver, at de kender skoven-i-skolen fra internetsøgninger, tidligere brug og/eller kollegaer (hhv. 51, 49 og 46 pct.)
- De færreste lærere kender skoven-i-skolen fra sociale medier (9 pct.), pressen (4 pct.) konferencer (3 pct.) og UdeskoleNet (3 pct.)
- I fokusgrupperne fremgik det, at især de erfarne (+2 år) kendte til skoven-i-skolen, men at de havde vanskeligt ved at huske, om de havde hentet undervisningsforløb fra den 'gamle' hjemmeside eller om det stammede fra andre portaler.

Brugervenlighed

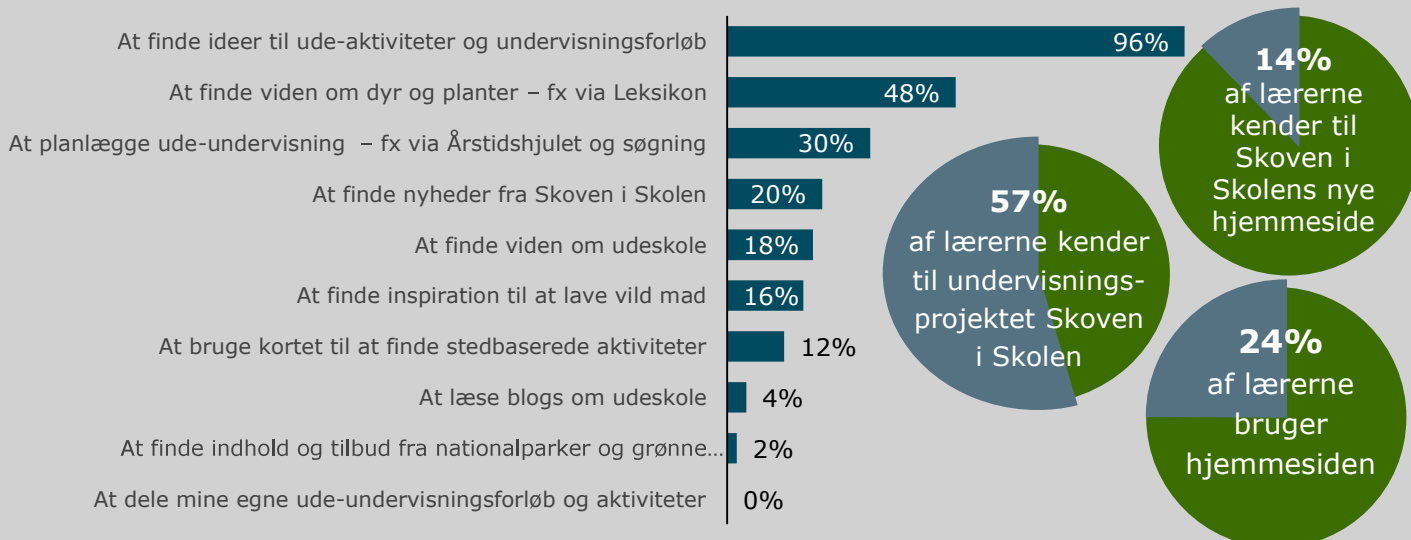
- 80 pct. synes, at hjemmesiden ser spændende ud.
- 75 pct. angiver, at det er let og overskueligt at orientere sig på hjemmesiden
- 68 pct. oplever, at hjemmesidens visuelle design giver dem lyst til at bruge hjemmesiden.
- I fokusgrupperne fremhæver lærerne, at hjemmesiden er overskuelig og tiltalende. Lærerne lægger særligt mærke til søgefunktioner og filtreringsmuligheder, hvilket de mener gør hjemmesiden let anvendelig.
- Årstidshjulet oplever lærerne som meget brugbart, dog mener de, at der mangler en filtrerings- eller søgefunktion.
- Lærerne peger på, at det kunne være godt med en funktion til at gemme aktiviteter samt, at de ikke kunne få kortfunktionen til at fungere hvilket skabte forvirring.

Lærernes oplevelse af skoven-i-skolen.dk (muligt at angive flere svar, n=207)

"Man finder hurtigt derhen hvor man skal. Der er mange ting, overraskende mange ideer både undervisningsforløb og aktiviteter. Rart at der er filtreringsfunktion på stort set alle undersider."

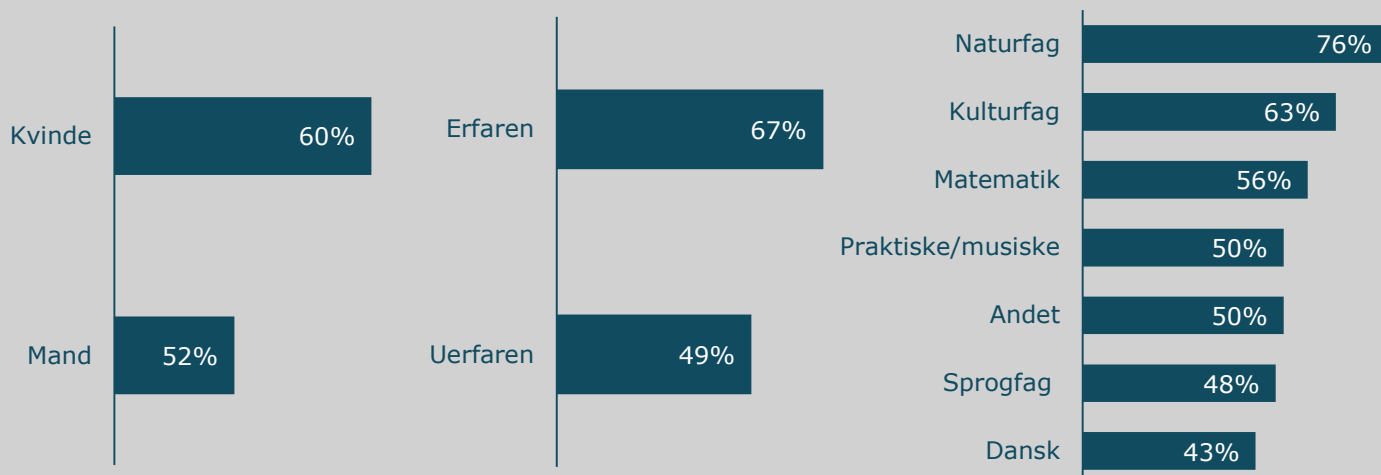
Hvad bruger lærerne hjemmesiden til? (muligt at angive flere svar, n=50)

Skoven-i-Skolen.dk: Kendskab og brugervenlighed

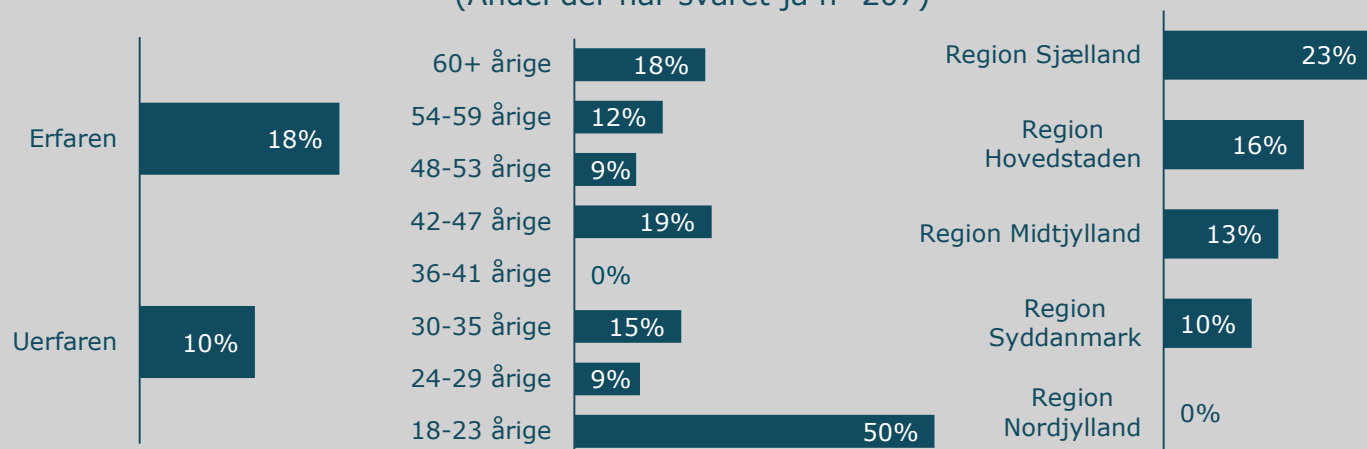
Kender du til undervisningsprojektet "Skoven i Skolen"?

(Andel der har svaret ja, n=207)

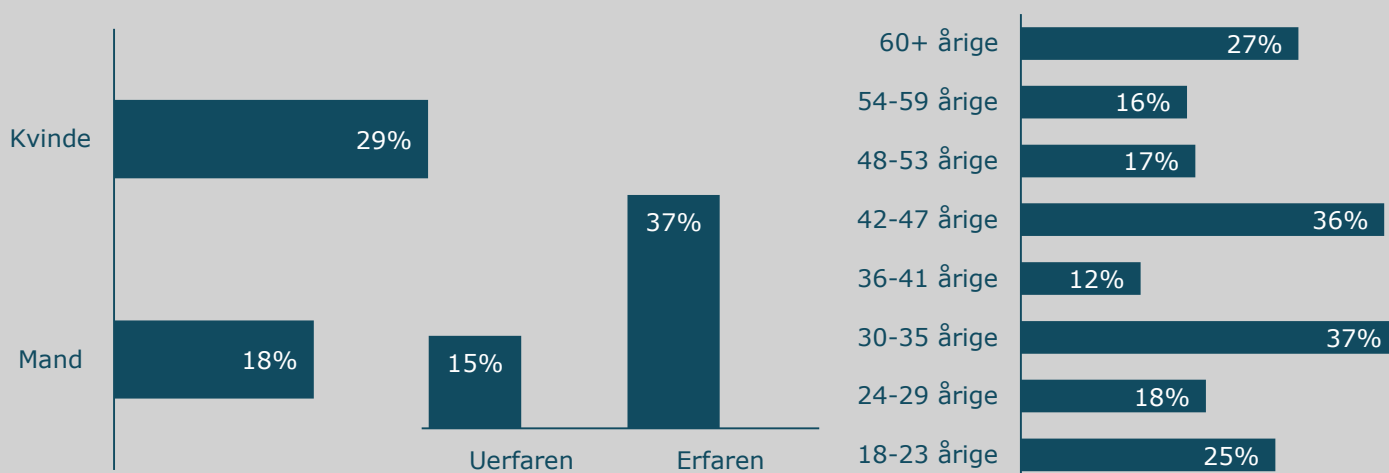

Kender du Skoven i Skolens nye hjemmeside?

(Andel der har svaret ja n=207)

Andel der bruger hjemmesiden (n=207)

Undervisningsmaterialer

Anvendelse og relevans

- 96 pct. af dem der anvender skoven-i-skolen.dk, bruger den til at finde ideer til ude-aktiviteter og undervisningsforløb.
- 62 pct. af lærerne i kendskabsmålingen mener, at der er relevant materiale på den nye hjemmeside, mens 57 pct. mener, at det er nemt at finde relevant materiale på hjemmesiden.
- I fokusgrupperne fremhæver lærerne, at materialerne er nemme at anvende og omsætte i praksis. De lærer, som endnu ikke havde anvendt materialer eller undervisningsforløb sagde, at de let kunne forestille sig at bruge de undervisningsmaterialer og -forløb, som de søgte frem i løbet af fokusgrupperne pga. deres umiddelbare anvendelighed.
- Lærerne fremhæver, at det er særlig godt, når det bliver beskrevet, hvordan man blot kan anvende og udtage dele af materialet. Især når det er et langt undervisningsforløb, hvor alt ikke er lige relevant eller virker for tidskrævende.

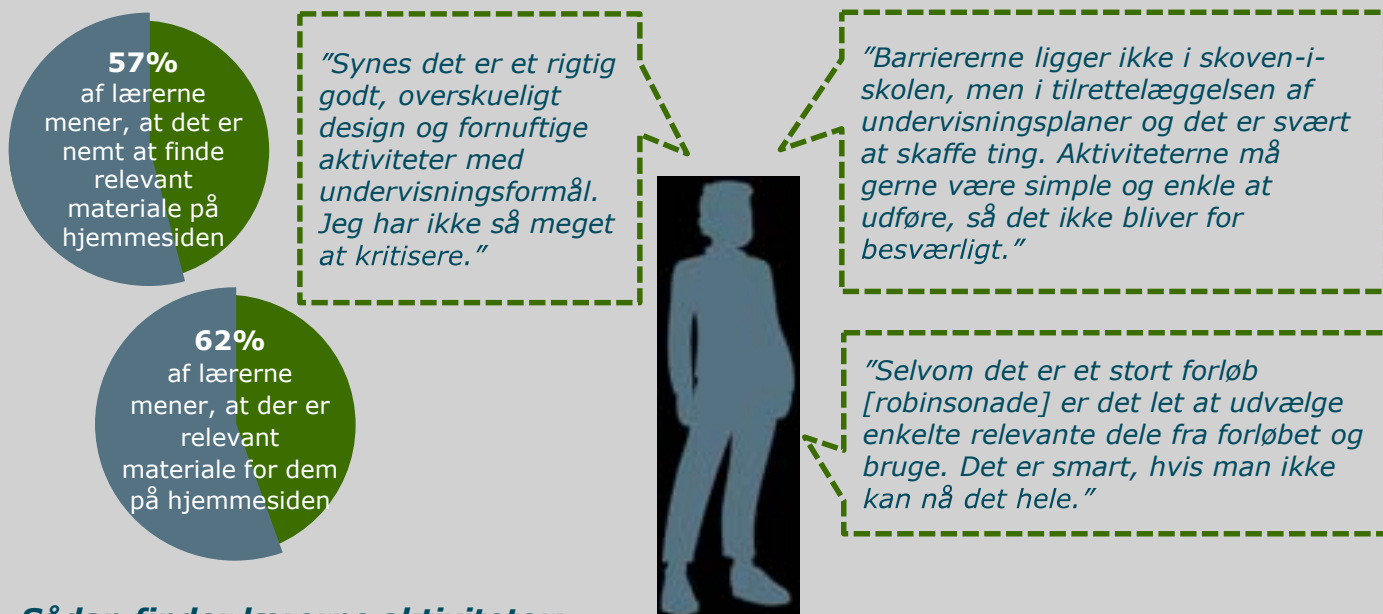
Brugervenlighed

I fokusgrupperne fremhævede lærerne følgende punkter som fremmende for materialernes og forløbenes brugervenlighed:

- Overskueligt design: Tekst i venstre side og informationsboks i højre.
- Passende mængde information, må ikke være overvældende.
- Godt og vigtigt at der er undervisningsmål.
- Visuelle illustrationer hjælper til forståelsen.
- Enkle aktiviteter der er lette at gå til.
- Fordelagtigt at aktiviteterne er forfattet af relevante faggrupper, hvorved didaktik og pædagogik er indlejret i materialerne.

Lærerne fremhævede følgende punkter til forbedring:

- Søgefunktion, der muliggør fremsøgning af aktiviteter pba. undervisningsmål.
- Tydeligere placering af filer, evt. lige under "Grej".

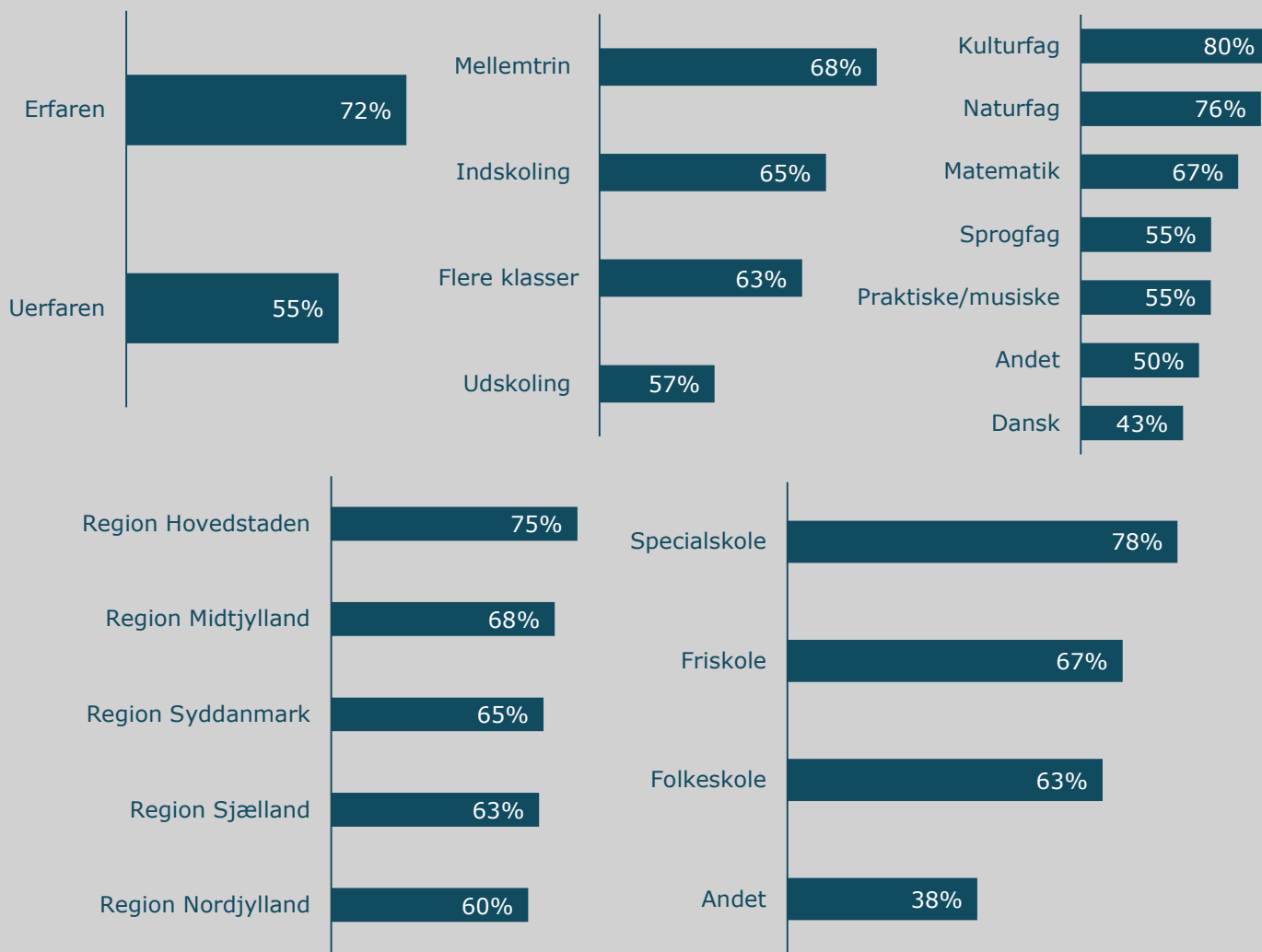

Sådan finder lærerne aktiviteter:

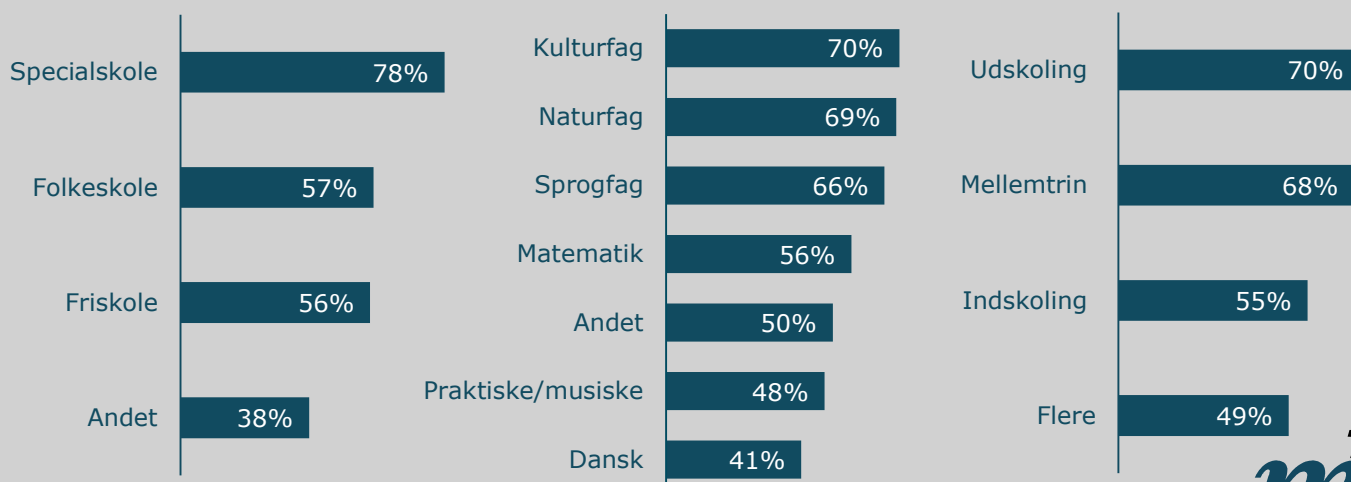

Undervisningsmateriale

Andel som oplever, at der er relevant materiale på hjemmesiden (n=207)

Andel der oplever, at det nemt at fremsøge relevant materiale (n=207)

Skoven-i-skolen.dk: Fremtidig brug

Lærernes fremtidige brug og anbefaling

- I fokusgrupperne forklarer lærerne, at de regner med at komme til at bruge hjemmesiden i fremtiden. Derudover er de alle så begejstret for hjemmesiden, at de vil dele den med de kollegaer, som de tænker ville finde hjemmesiden spændende og relevant.
- I kendskabsmålingen angiver 40 pct. (de der ikke bruger den allerede) at de vil begynde at bruge hjemmesiden i fremtiden. Derudover angiver 22 pct., at de kommer til at bruge hjemmesiden i samme omfang som de allerede gør, og 17 pct. angiver, at de kommer til at bruge hjemmesiden mere end de allerede gør.
- 18 pct. angiver, at de ikke forestiller sig at komme til at bruge hjemmesiden i fremtiden. Årsagerne hertil er primært, at de ikke finder indholdet relevant (58 pct.), at de ikke er interesserede i udeskole (26 pct.) og at hjemmesidens indhold ikke er relevant for de fag, de er tilknyttet (24 pct.).

Netværk og eksponering

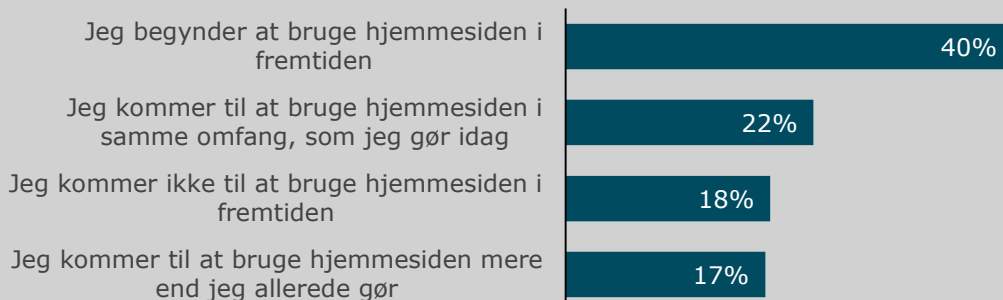
- I kendskabsmålingen angiver halvdelen af lærerne (47 pct.), at de mener, at Skoven i Skolen kan være med til at danne netværk inden for udeskole.
- I fokusgrupperne anbefaler lærerne følgende måder til at nå ud til flere lærere på:
 - Opfordring af eksisterende brugere til at anbefale hjemmesiden til kollegaer.
 - Flyers i lærernes 'dueslag'.
 - Besøg på skolerne.
 - Kurser om udeskole og hjemmesiden.
 - Samarbejde med andre portaler som Gyldendal, EMU og Clio.

Delefunktion

- Lærerne i fokusgrupperne kunne godt forestille sig, at de i fremtiden ville anvende delefunktionen. Forinden vil de fleste dog gerne have gennemprøvet forløbet/aktiviteten flere gange, og have en guide/vejledning til at indskrive det i en fast skabelon.

Fremtidige brug af skoven-i-skolen.dk

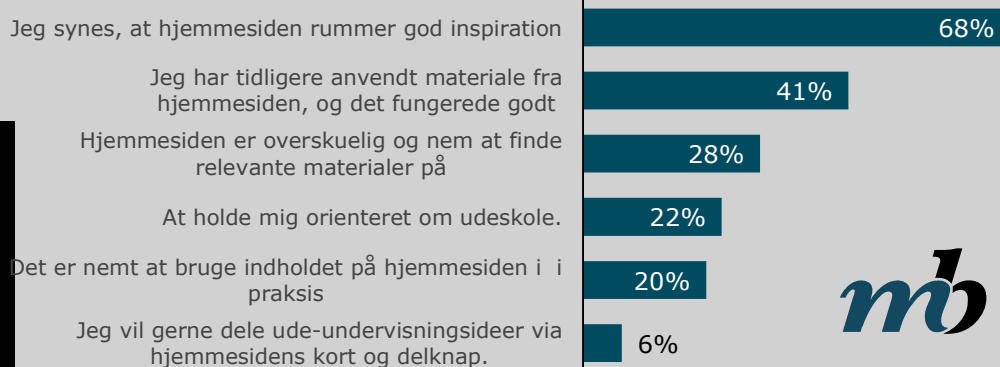
(n=207)

"Det er en hjemmeside, man ville foreslå til sine kollegaer. Det havde jeg nok ikke gjort med det tidligere design."

Årsager til at lærerne forestiller sig at anvende hjemmesidens indhold i fremtiden

(muligt at angive flere svar, n=164)

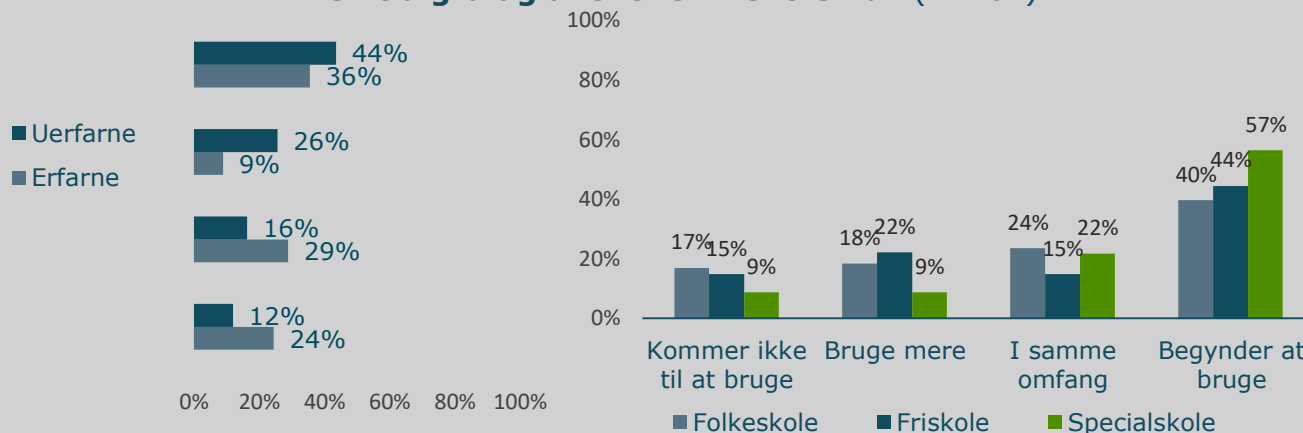

47%

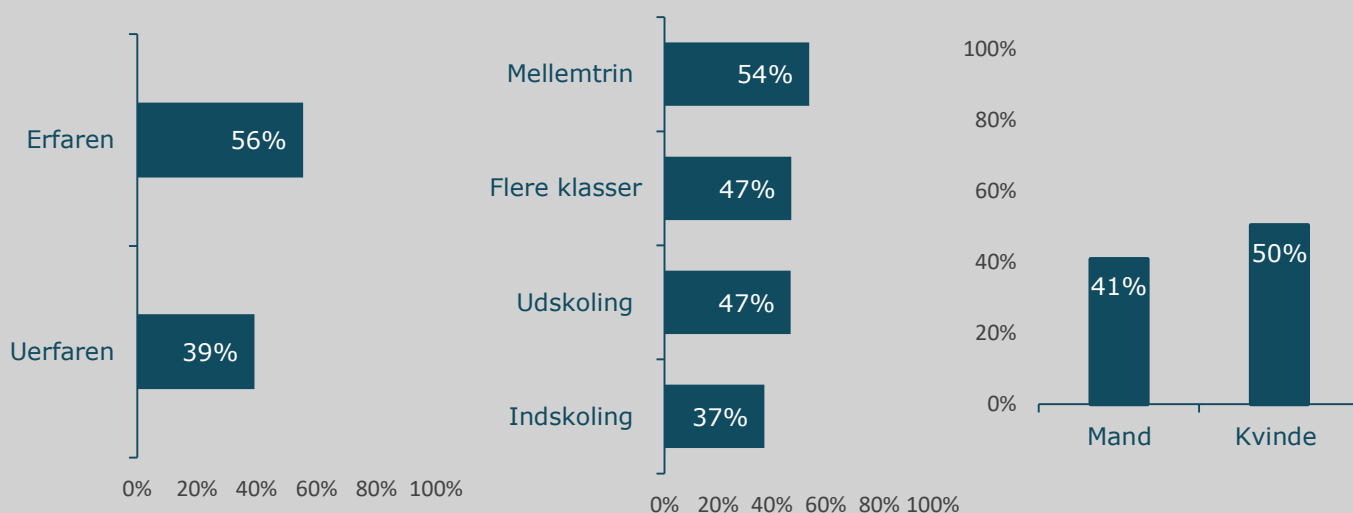
af lærerne mener, at Skoven i Skolen kan være med til at danne netværk inden for udeskole

Skoven-i-skolen.dk: Fremtidig brug

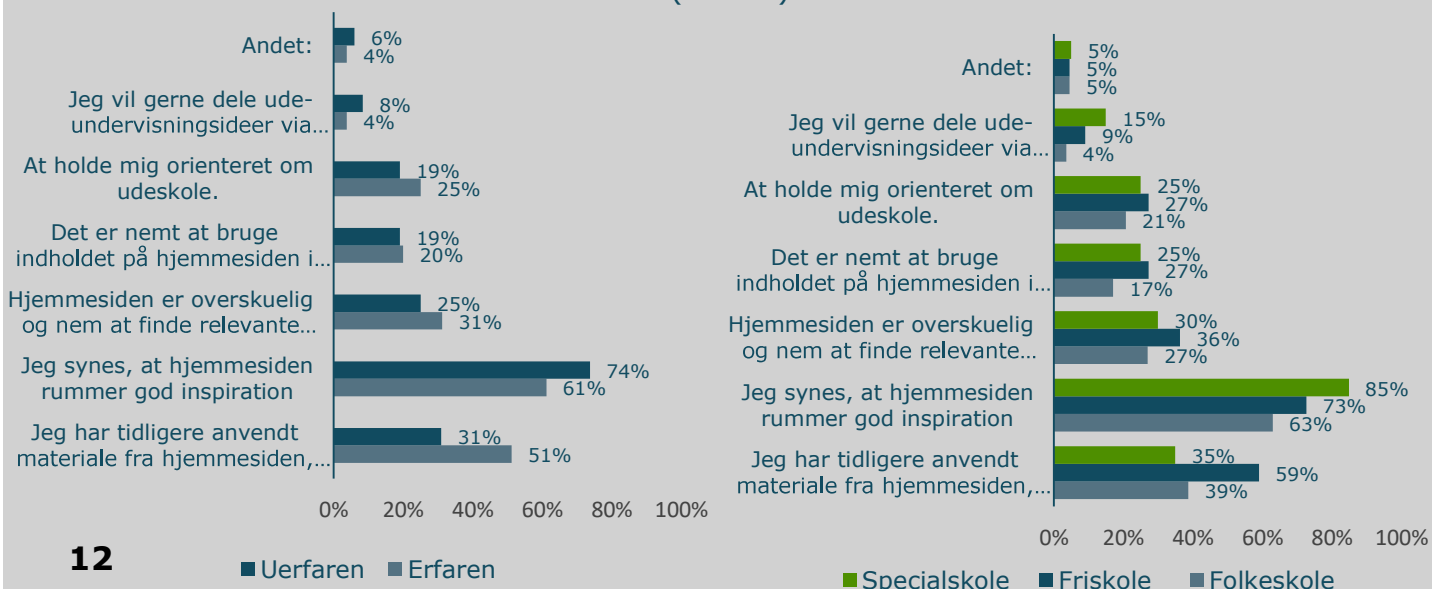
Fremtidig brug af skoven-i-skolen.dk (n=207)

Andel der er enige i, at Skoven-i-skolen kan være med til at danne netværk (n=207)

Årsager til at lærerne forestiller sig at anvende hjemmesidens indhold i fremtiden (n=207)

Projektdel 2 – Nye grønne undervisningsmaterialer

Baggrund

Formålet med projektdel 2 er at gøre det mere enkelt for lærere og pædagoger at finde udvalgte nye grønne undervisningsmaterialer og tilbud ét sted. Til at forenkle vejen har 6 grønne organisationer (*Danmarks Jægerforbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Landbrug & Fødevarer, Friluftsrådet og Bevar Danmarks Kulturlandskaber*) tilvejebragt nye grønne undervisningsmaterialer, som i denne sammenhæng er både undervisningsforløb og ét nytænkende natursynsspil. De nye undervisningsmaterialer implementeres på skoven-i-skolen.dk. Danmarks Jægerforbund har været tovholder på udviklingen af de nye grønne undervisningsmaterialer.

Datagrundlag

Ved gennemførelse af 1. nedslags- og læringsrunde har det vist sig nødvendigt at udsætte den ene af de to fokusgrupper, idet ikke alle undervisningsmaterialerne er at finde på skoven-i-skolen.dk, hvorfor det ikke ville være meningsfuldt at interviewe lærere om deres brug samt deres oplevelse af elevernes udbytte.

Derfor fokuserer denne nedslags- og læringsrunde for projektdel 2 alene på de samarbejdende grønne organisationers oplevede udbytte, læringer og erfaringer ved at indgå i tilvejebringelsen af de nye grønne undervisningsmaterialer.

Det oplevede udbytte, læringer og erfaringer er indhentet ved afholdelse af en heterogen fokusgruppe med repræsentanter fra de grønne organisationer samt gennem to personlige enkeltinterviews med de organisationer, der ikke havde mulighed for at deltage i fokusgruppen. I alle tilfælde blev den samme semistrukturerede-interviewguide anvendt.

Evalueringsspørgsmål

I denne nedslags- og læringsrunde belyses evalueringsspørgsmål 35 og 36. Indsigterne er opstillet via analytisk tværlæsning og under følgende temaer; *overordnet udbytte, fordele ved samarbejdet, barrierer og udfordringer ved samarbejdet, netværksdannelse samt forankring og fremtid*

Projektdel 2 – Nye grønne undervisningsmaterialer

Læringer til det videre arbejde

Bred inddragelse øger udbytte

Inddragelse af mange forskellige grønne organisationer medvirker til at øge troværdigheden og autenticiteten af især fællesproduceret indhold.

Dedikeret projektleder skaber fremgang

En tovholder på projektet giver styring og fremgang.

Natursynsspillet skal være lettere at 'finde' på hjemmesiden

Det er vanskeligt at fremsøge natursynsspillet på hjemmesiden, selv når man ved hvad man skal søge efter. Derfor kan natursynsspillet med fordel få en mere fremtrædende placering.

Mere sparring og idéudveksling

Den velfungerende sparring og idéudveksling, der særligt har været mellem organisationerne ifm. udviklingen af natursynsspillet, kunne med fordel øges og overføres til udviklingen af undervisningsmaterialerne, fx via workshops.

Klarlæg videnshuller på forhånd

De fleste af de grønne organisationer oplever at have brugt uforholdsmæssigt megen tid på at undersøge, hvorvidt der allerede eksisterede undervisningsmateriale på sis.dk, der svarede til den idé/koncept, som organisationen havde tænkt. En forudgående afdækning af eksisterende videnshuller ville have reduceret tidsforbruget og medvirket til at øge motivationen.

Tydelig kommunikation

Blandt de grønne organisationer efterspørges mere feedback og kommunikation ift. det endelige producerede materiale. Den manglende feedback medfører, at bidragsyderne har været i tvivl om, hvorvidt materialerne havde den fornødne kvalitet eller indhold.

Klar forventningsafstemning fra start

En tidlig og klar forventningsafstemning af tilgange og forståelser kunne have medvirket til at ensrette materialerne. Fx via afklaring af betydningen af 'undervisningsforløb' eller 'didaktiske overvejelser'. Større klarhed vil kunne have reduceret opfølgings- og feedbackarbejdet.

Opmærksomhedspunkter

Analog dagsorden i skoleverdenen

Flere af de grønne organisationer peger på, at der for tiden er fokus på reduktion af anvendelse af digitale undervisningsmaterialer, herunder undervisningsspil. Hvorfor de taktile og stoflige dele af undervisningsmaterialerne/-forløbene bør fremhæves.

Undgå søgestrengskonkurrence

De grønne organisationer er opmærksomme på, hvorvidt deres materialer er synlige på hjemmesiden samt at synligheden kan øges gennem de rette søgeoptimeringsgreb. Hvis antallet af bidragende organisationer stiger, er flere bekymrede for, at det vil medvirke til at skabe en 'søge-konkurrence' mellem de grønne organisationer.

Grønne undervisningsmaterialer

Overordnet udbytte

- De grønne organisationer nævner uden undtagelse, at det overordnede udbytte for deres organisation har været at bidrage til genoplivning af skoven-i-skolen.dk. Et site, som de oplever har afgørende betydning for udbredelsen og brugen af udeskole i DK.
- De grønne organisationer fremhæver endvidere, at deres bidrag til hjemmesiden medvirker til, at de indirekte får opfyldt et af deres overordnede mål, nemlig at tilskynde lærere og pædagoger til at inddrage naturen i deres undervisning.
- I forlængelse ser de grønne organisationer skoven-i-skolen.dk som et udstillingsvindue af deres egen organisations budskaber til skoler og lærere, uden at skulle drifte en hjemmeside.
- Endelig peger de grønne organisationer på, at den brede inddragelse af organisationer, herunder de som ikke i udgangspunktet har en direkte forbindelse til undervisningsverdenen, øger elevernes oplevelse af, at materialerne og natursynene er autentiske og virkelighedsnære.

Fordele ved samarbejde

- De fleste af de grønne organisationer oplever, at samarbejdet giver mulighed for at reflektere over egne arbejdsgange og tilgange, når eksempelvis undervisningsmaterialer skal ensrettes i form og udtryk. Fordelene opleves at være blevet forstærket gennem professionel projektstyring.
- I nogle organisationer er det nyt at producere digitale undervisningsmaterialer, hvorfor samarbejdet og inspirationen fra andre og mere erfarne producenter har løftet kvaliteten betydeligt og eksempelvis gjort sproget i analoge materialer nutidigt.
- Hertil fremhæver de grønne organisationer, at de ved at indgå i samarbejde med velkendte grønne organisationer i nyt regi og i en ny form øger styrken af deres samarbejdsrelationer i andre og allerede etablerede fora.
- I nogle af de grønne organisationer er der en oplevelse af, at der i projektet har været de fornødne ressourcer til at fremstille materialerne. Det fremhæves som en medvirkende årsag til at bidrage til at genoplive hjemmesiden. Det uddybes som særlig positivt, at projektmidler har været fordelt ligeligt mellem organisationerne.

"Overordnet er det berigende at møde andre med andre natursyn. Positivt at være sammen med nogle, der har samme dagsorden som en selv, nemlig at formidle til grundskolen om måder vi bruger naturen på"

"Det at lave et projekt med andre gør det mere troværdigt. Hvis vi havde lavet det selv, havde det ikke blevet så nuanceret"

"Det vi får ud af at bidrage, det er jo, at det øger jo lærere og pædagogers muligheder for at inddrage naturen i endnu højere grad i undervisningen."

"...vi er naturligvis interesseret i at få så meget omtale som muligt inden for vores interesseområde, og det kunne det her godt være en god platform til."

Grønne undervisningsmaterialer

Barrierer og udfordringer

- Nogle af de grønne organisationer har oplevet, at der ikke har været tilstrækkelig med økonomi i projektet. Dvs. at de har haft vanskeligt ved at frikøbe nok medarbejdertid til projektet og/eller ansætte en ekstern bidragsyder.
- Organisationernes delte opfattelser af, om der var den fornødne projektøkonomi ift. de opgaver, de skulle udføre, opleves af flere som værende et produkt af, at organisationerne har valgt forskellige måder at organisere opgaveløsningen på internt.
- I forlængelse peges der på, at de forskellige organisationsmåder har medført en svingende kvalitet, og dermed et større redaktionelt arbejde.
- For enkelte af de grønne organisationer er de fysiske møder (2 timers varighed) med dertilhørende rejsetid, blevet oplevet som ressourcebelastende, idet møderne samlet har optaget en hel arbejdsdag, hvilket for nogle har øget tilskyndelsen til at melde afbud.
- Flere af de grønne organisationer har manglet en tydelig og ensartet kommunikation og feedback. Det er både ift. løbende feedback på selve indholdsdelen, hvor feedbacken enten har været overvældende eller er udeblevet. Ligeledes har flere ikke fået en bekræftelse på at de endelige materialer er modtaget eller er blevet orienteret om et tidspunkt for, hvornår det kan forventes, at man kan tilgå materialerne på hjemmesiden.
- Delprojektets iboende krav om, at undervisningsforløbene skal være afprøvet på en elevgruppe medvirker til at udfordre overholdelse af deadlines for de organisationer, hvor forløbene er årstidsbestemte.

"Jeg tror også, at en læring er, at noget med projekt-konstruktionen, at den pose penge som er til de grønne organisationer, gør man ikke ansætter en ny medarbejder, så derfor lander opgaven hos en, som allerede har et fuldt bord. Derfor kan det være fristende at skubbe opgaverne videre til en studentemedhjælper."

"Jeg tror noget af det her kunne man måske løse, hvis der blev brugt mere tid på at oversætte skabeloner og undervisningsmaterialer. Vi læser det på forskellige måder"

"Der lå også nogle modsatrettede mekanismer, der var nogle skarpe deadlines fra start, samtidig med at forløbene skulle være prøvet af på en elevgruppe, hvilket ikke altid var muligt, fx på grund af årstider"

Grønne undervisningsmaterialer

Netværksdannelse

- De grønne organisationer anser samarbejdet som værende, ud over det konkrete udbytte, en investering i fremtiden. Det forventede afkast af investeringen er særligt udbygningen af personlige relationer og direkte kontaktmuligheder.
- Det fremhæves af de grønne organisationer, at det særligt er de fysiske mødedage, der borger for udviklingen af tillidsbaserede relationer. De nye eller forstærkede relationer giver en tryghed, som gør, at man er mere åben for at indgå i dialog og samarbejder.
- Som en positiv afledt effekt af nærværende samarbejde er flere af organisationerne allerede gået sammen om nye projekter.

Forankring og fremtid

- De grønne organisationer oplever ikke at *visitkort*-funktionen er afgørende for, at de som organisation får en større eksponering. Det påpeges, at det i fremtiden kan komme til at virke uoverskueligt, hvis antallet af bidragsydende organisationer bliver betydeligt større. I forlængelse påpeger flere, at det vil være u hensigtsmæssigt, hvis der går 'konkurrence' i at optimere søgestrengene.
- De grønne organisationer ser uden undtagelse en fordel i at formidle deres materiale på hjemmesiden, idet de derved får en større synlighed og rækkevidde. De fremhæver dog, at en produktion af nye materialer kræver, at der enten eksternt eller internt prioriteres den fornødne økonomi.
- Dog producerer de fleste af de grønne organisationer løbende materialer til eget behov og egne platforme. I den kontekst fremhæves det, at materialerne jo har til formål at blive anvendt, hvorfor det med fordel også kan lægges op på hjemmesiden efter mindre tilretning. Det vil dog kræve, at de grønne organisationer bliver mindet om muligheden, og at materialerne hurtigt lægges op på hjemmesiden.

"Hvis man sidder med 5 flueben, så er det ekstra fedt at starte det næste samarbejde op på baggrund af det. Altså med følelsen af, at vi lige har leveret godt sammen."

"...det at vi har et fælles mål, at skulle lave et fedt natursynsspil sammen. Så er det at vi styrker vores samarbejde."

"Vi kendte organisationerne i forvejen, men nu kender vi dem endnu bedre og har nu konkrete personlige relationer og indgange i organisationerne."

"Vi kunne godt forestille os, at hvis vi producerer noget, som passer ind i skoven-i-skolen, så kan vi godt putte det derind, da det så kan nå længere ud. Men vi er ret ærgerlige over, at vores nuværende materialer ikke er offentliggjort endnu."

Projektdel 3 – Natursyn og biodiversitet

Baggrund

Projektdel 3 handler om at give børn kompetencer til at arbejde med natur og biodiversitet både gennem handlinger og kommunikation. I projektet etableres forløb mellem en eller flere skoleklasser, en naturvejleder og en grøn forening/organisation, der skal danne rammerne for at forankre projektet lokalt og fremme biodiversitet. I denne nedslags- og læringsrunde er der taget udgangspunkt i pilotforløbsfasen, der skal danne grundlag og give læringer til de fremtidige forløb. I denne ombæring er forløbet om hhv. natursyn og biodiversitet behandlet samlet, da der endnu ikke er tilstrækkelig data til at adskille de to.

Datagrundlag

MB har udført to virtuelle fokusgrupper; én med naturvejledere og én med lærere, der har været en del af et pilotforløb. I fokusgruppen med naturvejlederne var der én af dem, som endnu ikke havde gennemført et pilotforløb. Personen talte derfor primært om, hvordan deres arbejde med projektet har været og fungeret indtil nu.

Evalueringsspørgsmål

I denne nedslags- og læringsrunde belyses følgende evalueringsspørgsmål: 37, 38, 39, 40, (41) og 42.

Læringer til det videre arbejde

Flipped learning-metoden virker godt

Både lærere og naturvejledere oplever, at elevernes motivation og engagement forstærkes gennem den forberedelse, som flipped learning-metoden sikrer. Gennem tilgangen er eleverne bedre indstillede på det sted og de aktiviteter, som de skal ud og lave, hvilket medvirker til at øge elevernes udbytte.

Sidemannsoplæring er svært at implementere

For nuværende er elementet vedr. sidemannsoplæring ikke blevet aktiveret og anvendt på turene. Det skyldes, at naturvejlederne ikke umiddelbart føler sig tilstrækkelig informeret og klædt på, trods kursusdag. Ligeledes peges der på, at det eksisterende koncept ikke nødvendigvis passer til skoleverdenen.

Klar rammesætning af forløb kan øge deltagelse

Naturvejlederne peger på, at der har været svært at engagere skoler og lærer. Det opleves blandt andet, at det er vanskeligt at fastlægge lærernes ressourceforbrug, derunder særligt tidsforbrug. En centralt udarbejdet one-pager kan hjælpe rekrutteringsopgaven på vej.

Klar projektorganisering letter samarbejde

Der er allerede gjort gode erfaringer med at danne en egentlig projektgruppe fra start af. Det bidrager til at lette samarbejdet mellem de involverede aktører og samtidig gøre det nemmere at forankre turene, hvis forvaltningen er tænkt ind fra start, hvorved arealer lettere kan stilles til rådighed.

Forløb i nærområde øger elevernes ejerskab

På baggrunde af de foreløbige erfaringer kan det anbefales at turene og aktiviteterne gennemføres så tæt på elevernes skole og hverdag som muligt. Derved kan eleverne lettere følge med i udviklingen og nemmere formidle deres arbejde til andre elever, venner og familie.

På tur med naturvejlederen

Rekruttering af lærer og formidling af projektet

- Lærerne, der har været på tur med skoleklasser, har enten fundet turene gennem et videns- og oplevelsescenter om natur, kommunen eller blevet spurgt af naturvejledere.
- I fokusgruppen fortæller naturvejlederne, at det har været en udfordring for dem at finde lærere til at deltage i forløbene. De lærere som har været på turene, har derfor enten været nogle, som naturvejlederne havde kontakt med forinden eller lærere der selv opsøgte forløb med naturvejledere og derfor ofte arbejder med udeskole.
- I fokusgruppen fortæller naturvejlederne, at de oplevede, at det var udfordrende for dem at formidle, hvad projektet præcist indbefatter til potentielle deltagende lærere. Her kunne naturvejlederne godt have brugt nogle klarere rammer for forløbene, fx på en one-pager, som de kunne videreformidle til skolerne. Dette mener de, ville kunne motivere flere skoler til at tage del i forløbene, hvis de i højere grad kender til tids- og ressourceomfanget.

Fagligt indhold på turene

- Naturvejlederne fortæller, at de selv har stået for at planlægge det faglige indhold på turene under emnerne biodiversitet og natursyn. Dette giver frihed til at gøre det til et lokalt projekt, men naturvejlederne påpeger, at det derved også gør forløbene meget forskellige. De fremhæver, at de undervejs har haft mulighed for at spare med andre naturvejledere, hvilket de oplever som positivt, da de her har kunnet dele forskellige idéer og få inputs på deres egne forløb, og derigennem højne kvaliteten.
- De interviewede lærer havde primært været på forløbet om biodiversitet, mens én af lærerne var i tvivl om, hvorvidt vedkommende måske kunnet have været på en tur om natursyn. Naturvejlederne italesætter i forlængelse, at de primært har haft fokus på biodiversitet.
- Naturvejlederne oplever, at det giver god mening at lave overlap mellem natursyn og biodiversitet på turene, da emnerne passer godt sammen indholdsmæssigt.

"Det var svært at fortælle, hvor meget klasserne skulle være involveret og hvad det præcist gik ud på. Vi havde derfor en klasse, der sprang fra. Der var manglende klare retningslinjer for, hvad projektet indebærer, hvilket gjorde det svært at skabe kontakt med skolen."

-Naturvejleder

"Der er nogle lærere, der hellere vil sige nej end ja, hvis man ikke helt forstår, hvad det handler om. Fordi der er mange ting, det indebærer i sådan et projekt fx transport, forberedelse osv. På den måde får vi ikke nogle nye med."

-Naturvejleder

Metoder & elevernes syn på biodiversitet og natur

Metoder: Flipped learning, materialer og sidemandsoplæring

- Naturvejlederne ser det som en fordel at få mulighed for at blive klogere på flipped learning gennem projektet.
- Naturvejlederne deltog i en kursusdag, hvor de blev oplært i metoden, og beskriver det som en informationsfyldt dag, hvor de blev klædt på til at kunne gennemføre projektet.
- Samtlige naturvejledere og lærere er positivt stemt overfor flipped learning metoden, som de synes har fungeret rigtig godt til at klæde eleverne på til dagene i naturen.
- Lærerne oplever, at det fungerer godt at have modtaget materialer inden turen. Dette forbereder både dem selv og eleverne på forløbet og giver fagligt indhold, som klassen kan arbejde med inden turen.

- Naturvejlederne oplever ikke, at have været tilstrækkelig informeret om sidemandsoplæring, og de har derfor valgt ikke at arbejde med dette under forløbene. Nogle naturvejledere sætter spørgsmålstejn ved, om metoden passer til skolelærere.

Udvikling i elevernes syn på biodiversitet og natur

- Lærerne fortæller, at eleverne gennem forløbet får en anden og øget bevidsthed om naturen og biodiversitet. De bliver f.eks. bevidste om, hvorfor det er vigtigt at passe på naturen.
- En af lærerne har oplevet, at eleverne er blevet opmærksomme på, hvilke områder i byen, der har hhv. høj og lav biodiversitet.
- Lærerne italesætter, at gennem forløbet har eleverne fået en forståelse for, at man skal deles om naturen, og at der skal være plads til andre og andet end mennesker. F.eks. fik en af klasserne til opgave at skulle udvikle et område i byen. Undervejs skiftede eleverne holdning fra, at der skulle bygges til fordel for menneskene, til at området skulle fremme biodiversitet.

"Oplægget om sidemandsoplæring var fra en, der har arbejdet med det i dagtilbud. Spørgsmålet er, om det passer så godt til skolelærerne. Vores største udfordring har været, at jeg ikke var skarp nok på, hvad sidemandsoplæring var selv efter informationsdagen. Det er meget arbejde at skulle planlægge med lærerne, så sidemandsoplæring var ikke tænkt ind i vores arbejdsplaner."

-Naturvejleder

"Sidemandsoplæring har vi ikke gjort. Vi har brugt tid på flipped learning, og der fik vi god respons. Vi fik at vide, at der var en pige med autisme, der nu vidste, hvad hun skulle på turen, og det var rart for hende. Så vi lavede en kort video om, hvad eleverne kan forvente og hvad de skal ud til."

-Naturvejleder

"Eleverne fik forståelse for, at man skal deles om naturen og der er en masse dyr, der også skal være der. De flyttede deres syn. Mit billede er, at de har fået meget mere forståelse for, at der er så meget levende, der skal tages højde for. Mange ændrede deres mening, når de stod derude, hvor de så har skiftet mening om, hvad et område skulle bruges til."

-Lærer

"Vi fik en video inden, som vi blev rigtig glade for, hvor de fortalte, hvad vi skulle og hvad det handlede om."

-Lærer

Elevernes kompetencer og lærernes læring

Elevernes handle- og kommunikationskompetencer

- Lærerne oplever, at eleverne har udviklet deres handle- og kommunikationskompetencer vedrørende naturen og biodiversitet som følge af at have deltaget i forløbet.
- I nogle af klasserne har eleverne efterfølgende skulle undervise og forklare andre klasser om biodiversitet. Dette oplevede lærerne har fungeret godt i det ene af tilfældene. I det andet tilfælde tror læreren, at det skyldes at, vedkommende ikke havde forberedt eleverne ordentligt, hvorfor de ikke kunne koncentrere sig.
- En af skoleklasserne har efter forløbet plantet træer og planter. Har fortæller læreren, at eleverne er stolte over at have været med til at lave en 'skov', og har efterfølgende delt denne oplevelse med andre elever, venner og deres forældre
- Lærerne fortæller, at forløbene har været med til at sætte spor i elevernes måde at tænke og tale om biodiversitet og natur, hvilket de tror vil følge dem længe.

Lærernes læring

- Selvom der ikke er arbejdet med sidemandsoplæring på turene, oplever lærerne stadigvæk, at have lært noget af at være på turene. De oplever, at naturvejlederne er meget dygtige til at håndtere eleverne og lader eleverne gå til hånd på en måde, som lærerne ikke altid selv lader eleverne gøre. Dette har inspireret lærerne til at give mere plads til eleverne og ikke holde øje med alt, hvad de foretager sig ude i naturen.
- De interviewede lærere, som alle har erfaring med at arbejde med udeskole, udtrykker, at de godt selv kunne finde på selv at lave et lignende forløb som dette efterfølgende. Dog peger de på, at hvis man som lærer ikke har naturfag, så vil de fleste nok finde det mest trygt at have en naturvejleder med på turene, så man kan være sikker på, at det bliver fagligt relevant.

"Jeg skal ikke stille så mange spørgsmål, men at to spørgsmål er rigeligt. Der skal være en forståelse af, at lærere ikke behøver at våge over det. Men det ville være en fordel at være to lærere om det, når man er ude på tur."

-Lærer

"Jeg tror, at lærerne får mere blod på tanden, men folk ville fortrække at have en naturvejleder med, fordi man kan blive nervøs for om man har den rigtige faglighed."

-Lærer

"Der er nogle af mine elever, der er gået rundt og plantet planter. De er stolte over at have været med til at lave en hjerteskov, så de kan være med til at dele den oplevelse de har haft. Jeg kan høre på dem, at det gør en forskel på dem, at de har været ude at lave det. ...Vi har været der efterfølgende, hvor de også snakker om det og snakker om udviklingen de ser."

-Lærer

Samarbejder på tværs og fremtidige forløb

Samarbejde ml. lærere, naturvejledere og grønne organisationer

- Under turene har lærerne kunnet se et tydeligt engagement hos eleverne i samspil med naturvejlederen. Lærerne oplever, at naturvejlederne er gode formidlere og gode til at få alle børnene med og samle dem. Lærerne fremhæver, at det er positivt, at eleverne får lov til at tage teori og bruge det i praksis.
- Samarbejdet mellem skoler, naturvejleder og grønne organisationer kan være udfordrende og tidskrævende. Det er dog ifølge naturvejlederne det, der giver bedst faglig mening ift. både at præsentere eleverne for biodiversitet og natursyn, da det giver eleverne en forståelse for, at der er en kobling mellem naturen og mennesker.
- Naturvejlederne nævner, at det kan være svært at finde en relevant grøn organisation at samarbejde med, idet den lokale kontaktperson skal kunne deltage i skoletiden, have pædagogiske evner og kunne formidle nærværende til børn.

- Der er flere af de interviewede, som peger på, at man med fordel kan anbefale at der ved fremtidige forløb nedsættes en projektgruppe fra start. Det skal gøre det lettere at samarbejde og evt. gøre det nemmere at have kontakt med relevante aktører, eksempelvis til den kommunale forvaltning.

Fremtidige forløb

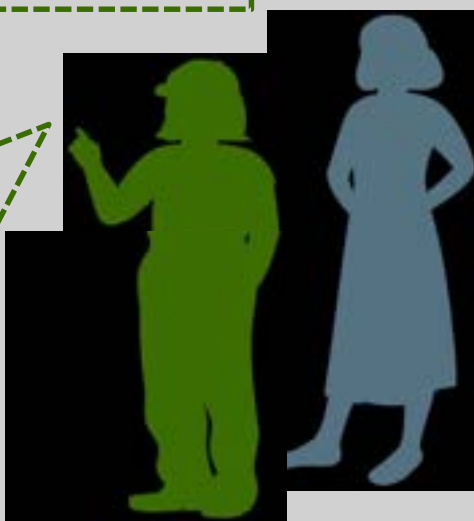
- Lærerne og naturvejlederne peger på, at den geografiske placering af turene er central ift. at motivere flere lærere til at deltage i et forløb. Hvis turene finder sted tæt på skolen er det nemmere for lærerne at overskue. Det skal være muligt enten at gå, cykle eller tage busser til stedet. Derudover medfører nærheden, at eleverne kan holde øje med naturens udvikling i deres hverdag.

"Vores problem er, at besøgene ligger i arbejdstiden, hvilket har været et benspænd og samtidig er det ikke alle, der er så gode til at formidle til børn."

-Naturvejleder

"At det sker ude på skolerne gør det nemt tilgængeligt, og det hjælper til, at det er lettere at vise frem og det tilskynder til at man selv kan gøre mere efterfølgende, da eleverne kan se det hver dag og dermed få mere ejerskab."

- Naturvejleder

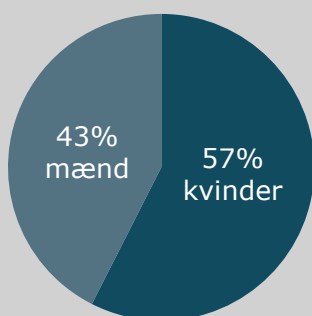
"Der var en slavisk gennemgang af forløbet og hvad de ville have jeg skulle forberede mine elever på, på forhånd. De [naturvejlederne] er rigtig gode til at tage imod eleverne og møde dem, hvor de er. De ved, hvilke knapper de skal trykke på. De forbereder os rigtig godt, så vi kan forbedrede eleverne."

-Lærer

Bilag

Før-måling af kendskabsgrad

Respondenternes baggrundskarakteristika (n=207)

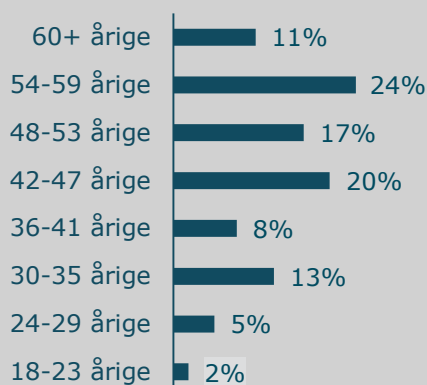

66 pct. er ansat på en folkeskole

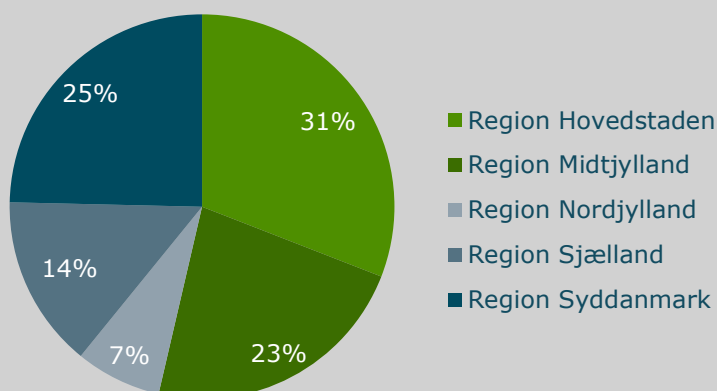
13 pct. er ansat på en friskole

11 pct. er ansat på en specialskole

Alder

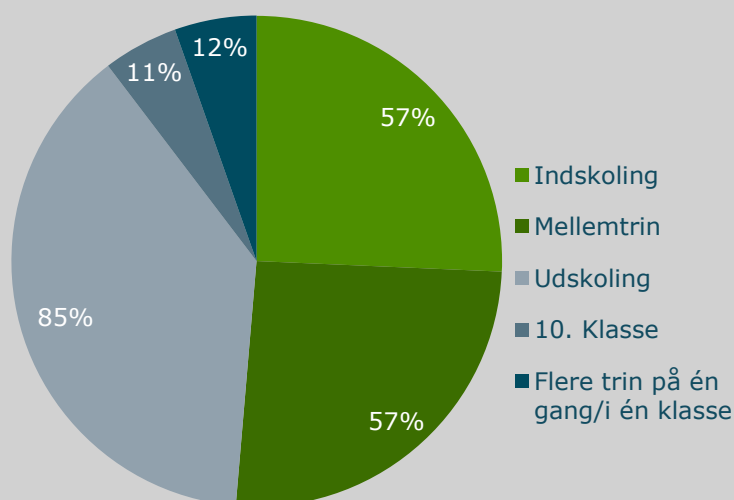
Region

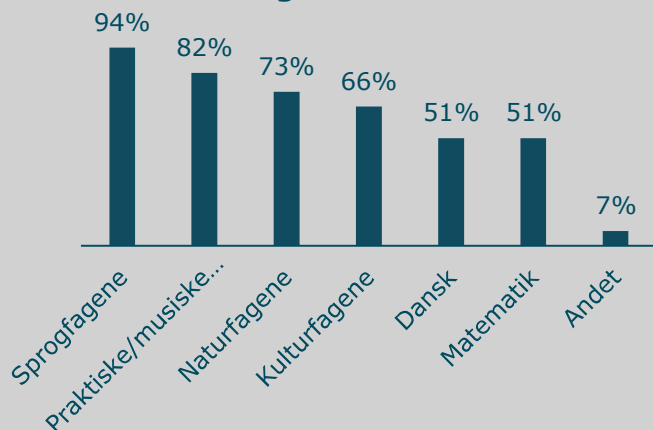
43 pct. har mere end 2 års **erfaring** med udeskole

Hvilket klassetrin de underviser på

Hvilke fag de underviser i

*Note: Sprogfagene: Engelsk, fransk & tysk. Praktiske/musiske fag: Billedkunst, håndværk og design, musik, madkundskab & idræt. Naturfagene: Biologi, geografi, fysik/kemi & natur/teknologi. Kulturfagene: Historie, Kristendomskundskab & samfundsfag.

Udarbejdet af Moos-Bjerre A/S
Vartov, Farvergade 27L, 1463 København K

Henvendelser kan rettes til:
Christian Lykkeby Olsen
Telefon: **2785 2677**
E-mail: **clo@moos-bjerre.dk**